

scriptores (b), animos scribentium languidos pariter redderent: vel, cum ore quidem Germano vterentur, calamo autem nonnisi Latino (c) hunc scite vertere inter scribendum, esset in expedito paucissimis (d); vel etiam homines ordini sacro addicti, hi enim, nobilitate literas parum aut nihil curante, scribendi spartam solum occupauerant, res tantum suorum annotarent, insuper habitis aliis (e): vel tandem, causis generatim dictis, peculia-

(b) *Vt hodie militi tantum non turpe est, excellere in musurgicis: ita olim germanica nobilitas litteras habuit suo ordine indignissimas. Non miror. Post agriculturam & militiam nil in pretio aut honore fuit seculis incultis. Eodem iudicio hodieque molles haberi artes solent in seculis militaribus. Exemplo esse debent tempora belli tricennalis. Sui cuique seculo, adde & reipublicae, hic mores sunt. Non eadem omnibus honesta aut turpia, sed omnia maiorum institutis iudicari, scribit doctetque Aemilius Probus.*

(c) Id quidem de omnibus Europae incolis verum est, Graecis tantummodo exceptis. Nam ante duodecimum seculum Hispanice, Gallice, Anglice, Suecice, Danice, Polonice, Bohemice, Hungarice scriptum non est, si codicis sacri exceperis quaedam fragmenta & steriles quorundam lapidum & membranarum inscriptis. Omnes autem hi populi, si quando aliquid litteris consignarunt, vsi sunt sermone Latino. Hunc enim quamuis intelligerent paucissimi, omnes tamen in scriptis contractibus adhibuerunt. Testes videmus in diplomatibus, quae nos maiori numero Latina habemus, quam vlllo vnquam aevo vidit Latium.

(d) Equidem scio, latinitatem de nitore suo altero statim seculo dilapsam esse. Post vero in peius ruere coepit, quod homines Christiani noua vocabula adfectarent, quibus voluerunt a paganis internosci: quod vulgarium linguarum idiotismi cum venere Latii commiscerentur: quod lingua Latina ex ingenio magis fingeretur, quam ad imitationem coleretur melioris notae scriptorum.

(e) Ex quo scilicet aliquis sacer factus antistes; ecclesiae largitor munificus; conditor templorum, scholarum, coenobiorumque; eius memoriam, laudemque gentis celebrarunt, unde fuerat oriundus. Illud etiam aduerti debet, nullo tempore defuisse homines, qui synodorum, conciliorum, haeresium, rerumque sacrarum alia argumenta in historiam referrent. Contra in comitiis & solennibus imperii conuentibus,

bus,